

Rapport

Datum: 30 september 2005
Rapportnummer: 2005/307

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de Raad van Toezicht en de Deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement Leeuwarden in de periode van 19 juli 1999 tot en met 11 december 2000 verzoekers voormalige advocaat onvoldoende hebben aangespoord om een door verzoeker betwiste declaratie ter begroting aan de Raad van Toezicht voor te leggen.

Verzoeker klaagt erover dat de Raad van Toezicht in de periode van 11 december 2000 tot en met 4 maart 2003 onvoldoende voortvarendheid heeft betracht bij de behandeling van de voorgelegde begroting. Verzoeker klaagt er met name over dat de Raad van Toezicht verzoekers brief van 8 januari 2001 pas op 2 oktober 2001 heeft doorgestuurd naar verzoekers voormalige advocaat en na verzoekers brief van 15 november 2001 niets meer heeft ondernomen.

Verzoeker klaagt erover dat de Deken niet heeft gereageerd op de door verzoekers raadsman verstuurdde rappelbrief van 4 oktober 2002 en onjuist heeft gereageerd op de door verzoekers raadsman verstuurdde rappelbrief van 24 februari 2003, door bij brief van 4 maart 2003 mee te delen dat er naar zijn mening indertijd een dading is getroffen.

Verzoeker klaagt erover dat de Deken in de periode van 4 maart 2003 tot en met 9 mei 2003 de begrotingsprocedure onnodig heeft vertraagd door bemiddelingsvoorstellen te doen die onvoldoende afweken van een op 13 juli 2000 gedaan en reeds door verzoeker afgewezen voorstel.

Verzoeker klaagt erover dat de Deken bij brief van 1 juli 2003 onvoldoende inhoudelijk heeft gereageerd op de door verzoekers raadsman verstuurdde klachtbrief van 26 juni 2003.

Verzoeker klaagt over de wijze waarop de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het arrondissement Leeuwarden op 22 augustus 2003 de declaratie van verzoekers voormalige advocaat heeft begroot. Verzoeker klaagt er met name over dat de Raad van Toezicht de declaratie niet per verrichting maar in zijn geheel heeft beoordeeld en daarbij geen kennis heeft genomen van het achterliggende dossier.

Beoordeling

I. Algemeen

1. Naar aanleiding van een geschil tussen verzoeker en zijn voormalig advocaat mr. X over de hoogte van een aantal declaraties verzocht de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden mr. X bij brief van 19 juli 1999 de betwiste declaraties ter begroting in te dienen.

2. In afwachting van die indiening werd met behulp van bemiddeling door de Deken op 30 juli 2000 tussen verzoeker en mr. X een dadingovereenkomst gesloten, waarin partijen afspraken op basis van een aantal uitgangspunten tot een cijfermatig eindoordeel en verrekening te zullen komen. Verzoeker en mr. X konden het echter niet eens worden over de cijfermatige uitwerking van die uitgangspunten, waarna verzoekers (nieuwe) raadsman de Deken bij brief van 18 augustus 2000 liet weten dat er geen overeenstemming tot stand was gekomen.

3. Uiteindelijk voldeed mr. X op 11 december 2000 aan het verzoek van de Raad van Toezicht om de declaraties ter begroting in te dienen. Verzoeker zette vervolgens bij brief van 8 januari 2001 zijn bezwaren tegen de ingediende declaraties uiteen aan de Raad van Toezicht. Vervolgens werd door de Raad van Toezicht tussen partijen opnieuw een minnelijke regeling beproefd. De Raad van Toezicht constateerde op 12 juli 2001 dat een dergelijke regeling er evenwel niet in zat.

4. Verzoeker stuurde bij brief van 27 september 2001 de Raad van Toezicht een rappel ter zake de begrotingsprocedure. De Raad van Toezicht schreef verzoeker daarop bij brief van 2 oktober 2001 dat mr. X zou worden verzocht gedetailleerd in te gaan op hetgeen verzoeker bij brief van 8 januari 2001 had gesteld. Mr. X reageerde vervolgens bij brief van 22 oktober 2001 op hetgeen verzoeker in die brief had aangevoerd. Verzoeker reageerde daar weer op bij brief van 15 november 2001.

5. Verzoekers raadsman stuurde bij brieven van 4 oktober 2002 en 24 februari 2003 de Raad van Toezicht rappellen ter zake de begrotingsprocedure. Omdat verzoeker niet tevreden was over de gang van zaken rond de begrotingsprocedure en de wijze waarop de Deken op de rappelbrieven reageerde, diende zijn raadsman bij brief van 26 juni 2003 een klacht in bij de Deken van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden.

6. De Deken gaf in reactie daarop bij brief van 1 juli 2003 aan verzoekers raadsman toe dat de begrotingsprocedure niet erg wilde vlotten. Daar verzoeker ook niet tevreden was met die reactie van de Deken, wendde zijn raadsman zich bij brief van 30 juli 2003 tot de Nationale ombudsman.

7. De Nationale ombudsman verzocht daarop bij brief van 10 september 2003 de Deken en de Raad van Toezicht de brief van verzoekers raadsman alsnog als klacht te behandelen overeenkomstig hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

8. Omdat de Raad van Toezicht intussen op 22 augustus 2003 een beslissing in het begrotingsgeschil tussen verzoeker en zijn voormalig advocaat had genomen, vroeg de Deken bij brief van 9 oktober 2003 aan verzoeker in hoeverre hij zijn klacht wenste te handhaven. Verzoeker deelde in reactie daarop bij brief van 21 oktober 2003 aan de Deken mee dat de eerdere klachten onverkort werden gehandhaafd en dat hij zich ook beklaagde over de wijze waarop de Raad van Toezicht de declaraties had begroot.

9. De Deken schreef bij brief van 24 november 2003 uiteindelijk aan verzoeker dat hij de klacht in al zijn onderdelen van de hand wees. Verzoeker wendde zich daarop andermaal tot de Nationale ombudsman met het verzoek een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop de Deken en de Raad van Toezicht zich tegenover hem hadden gedragen.

II. Ten aanzien van het aansporen om de declaraties ter begroting in te dienen

1. Verzoeker klaagt erover dat de Raad van Toezicht en de Deken in de periode van 19 juli 1999 tot en met 11 december 2000 verzoekers voormalige advocaat onvoldoende hebben aangespoord om de betwiste declaraties ter begroting aan de Raad van Toezicht voor te leggen.

2. Volgens de Raad van Toezicht mist de klacht feitelijke grondslag. De Raad merkte daartoe op dat de Deken in die periode voldoende had gedaan, tot het indienen van een ambtshalve klacht tegen mr. X aan toe. De Raad wees daarbij op een tiental brieven die de Deken in de periode van 20 augustus 1999 tot en met 4 mei 2000 aan mr. X had geschreven.

3. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat gerechtvaardigde verwachtingen van burgers jegens bestuursorganen door die bestuursorganen worden gehonoreerd. Dit vereiste brengt in het algemeen met zich mee dat een bestuursorgaan uitvoering moet geven aan een bij de wet opgedragen taak en daarbij zo nodig gebruik maakt van de voor de uitoefening van die taak toebedeelde bevoegdheden.

4. Op grond van artikel 27 van de Gedragsregels 1992 en artikel 32 van de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken is een advocaat verplicht om een door zijn cliënt betwiste declaratie ter begroting in te dienen bij de Raad van Toezicht (zie Achtergrond, onder 1. en 2.). Ingevolge artikel 26 van de Advocatenwet ziet de Raad van Toezicht van een Orde van Advocaten toe op de naleving van de plichten van de advocaten en is de Raad van Toezicht bevoegd tot het nemen van alle maatregelen, die kunnen bijdragen aan het bevorderen van een behoorlijke uitoefening der advocatenpraktijk. Op grond van artikel 46 en 46f van de Advocatenwet is de Deken van een Orde van Advocaten bevoegd om onbetamelijk gedrag van een advocaat ambtshalve ter kennis van de Raad van Discipline te brengen (zie Achtergrond, onder 3.).

5. Gelet op de taak en de bevoegdheden van de Raad van Toezicht in het algemeen en die van de Deken in het bijzonder, mag in het licht van het vereiste van rechtszekerheid worden verwacht dat in geval een advocaat verzuimt om een aantal betwiste declaraties ter begroting in te dienen bij de Raad van Toezicht, de Raad van Toezicht die advocaat daarop aanspreekt en de Deken bij een eventueel aanhoudend verzuim - uiteindelijk - ambtshalve een klacht bij de Raad van Discipline indient.

6. In deze zaak staat vast dat de Raad van Toezicht bij monde van de Deken in de periode van 20 augustus 1999 tot en met 23 december 1999 mr. X meermalen schriftelijk heeft verzocht om de betwiste declaraties ter begroting in te dienen. Vervolgens heeft de Deken in de periode van 28 februari 2000 tot en met 25 april 2000 mr. X meermalen schriftelijk gedreigd met het ambtshalve indienen van een klacht bij de Raad van Discipline wegens het niet reageren op zijn verzoek. Omdat mr. X in verzuim bleef, heeft de Deken uiteindelijk op 4 mei 2000 bij de Raad van Discipline geklaagd over het niet reageren van mr. X op zijn verzoek om informatie. De Raad van Toezicht en de Deken hebben daarmee gehandeld overeenkomstig hetgeen in de gegeven situatie van hen kon en mocht worden verwacht.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. Ten aanzien van de duur van de begroting van de declaraties

1. Verzoeker klaagt erover dat de Raad van Toezicht in de periode van 11 december 2000 tot en met 4 maart 2003 onvoldoende voortvarendheid heeft betracht bij de behandeling van de voorgelegde begroting. Verzoeker klaagt er daarbij in het bijzonder over dat de Raad van Toezicht verzoekers brief van 8 januari 2001 pas op 2 oktober 2001 heeft doorgestuurd naar mr. X en na verzoekers brief van 15 november 2001 niets meer heeft ondernomen.

2. De Raad van Toezicht acht de klacht gegrond voor wat betreft de periode 11 januari 2002 tot 24 februari 2003 en meent dat de klacht voor het overige feitelijke grondslag mist. De Raad merkte daartoe op dat verzoekers brief van 8 januari 2001 op 30 januari 2001 was doorgezonden naar mr. X, alsook dat een medewerker van de Raad van Toezicht verzoeker op 11 januari 2002 had laten weten niet te kunnen aangeven wanneer de beslissing te verwachten is. Vervolgens was er in de periode van 11 januari 2002 tot 24 februari 2003 echter niets meer gebeurd.

3. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit vereiste brengt onder andere met zich mee dat een bestuursorgaan binnen een redelijke termijn en zonder onnodige vertraging uitvoering moet geven aan een bij de wet opgedragen taak.

4. Ingevolge artikel 32 en 33 van de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken dient de Raad van Toezicht bij een geschil tussen een advocaat en zijn cliënt over de hoogte van een declaratie, die betwiste declaratie te begroten (zie Achtergrond, onder 2.).

5. In deze zaak staat vast dat de Raad van Toezicht verzoekers brief van 8 januari 2001, met daarin zijn bezwaren tegen een aantal declaraties, op 30 januari 2001 heeft doorgestuurd naar mr. X. In de daarop volgende periode heeft de Raad van Toezicht geprobeerd om tussen verzoeker en mr. X een minnelijke schikking tot stand te brengen ter zake het geschil over de declaraties. De Raad van Toezicht heeft op 12 juli 2001

geconstateerd dat een dergelijke regeling er niet in zat, zodat de begrotingsprocedure weer ter hand genomen diende te worden. Voorts staat vast dat de Raad van Toezicht mr. X pas op 2 oktober 2001 - na rappel van verzoeker - heeft verzocht om inhoudelijk te reageren op hetgeen verzoeker bij brief van 8 januari 2001 naar voren heeft gebracht. Ten slotte staat vast dat de Raad van Toezicht na ontvangst van verzoekers brief van 15 november 2001 tot 4 maart 2003 geen feitelijke activiteiten heeft ondernomen ten aanzien van de te begroten declaraties heeft ondernomen. De Raad van Toezicht heeft aldus in de periode van 12 juli 2001 tot en met 4 maart 2003 ter zake de begroting van de declaraties volstrekt onvoldoende voortvarendheid betracht.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

IV. Ten aanzien van de reactie op de rappelbrieven

1. Verzoeker klaagt erover dat de Deken niet heeft gereageerd op de door zijn raadsman verstuurde rappelbrief van 4 oktober 2002 en onjuist heeft gereageerd op de door zijn raadsman verstuurde rappelbrief van 24 februari 2003, door bij brief van 4 maart 2003 mee te delen dat er naar zijn mening indertijd een dading is getroffen.

2. Volgens de Raad van Toezicht mist de klacht van verzoeker feitelijke grondslag. De Raad voerde daartoe aan dat de Deken verzoekers raadsman bij brief van 21 oktober 2002 had geschreven er op toe te zullen zien dat de kwestie binnen afzienbare tijd zou worden afgedaan, alsook dat de stelling in de brief van 4 maart 2003, dat indertijd een dading werd getroffen, feitelijk juist was.

3. Verzoekers raadsman deelde in reactie daarop mee niet bekend te zijn met een brief van 21 oktober 2002. Verder deelde de raadsman nog mee dat de Deken wist, althans had moeten weten dat tussen verzoeker en mr. X geen overeenstemming werd bereikt over de door de Deken beoogde minnelijke regeling. Mr. X had immers zijn declaraties ter begroting ingediend, waartoe geen reden zou zijn geweest in het geval er tussen hem en verzoeker een minnelijke regeling zou zijn bereikt. Bovendien was er in 2001 ten overstaan van de Raad van Toezicht tussen partijen tevergeefs een nieuwe minnelijke regeling beproefd.

4. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit vereiste brengt onder andere met zich mee dat een bestuursorgaan naar aanleiding van een rappelbrief van een burger ter zake een lopende procedure, die burger zo concreet mogelijk moet informeren over het verdere verloop van de procedure en de termijn waarbinnen die - naar verwachting - zal worden afgerond.

5. In deze zaak staat vast dat verzoekers raadsman op 4 oktober 2002 een rappelbrief ter zake de begrotingsprocedure naar de Deken heeft gestuurd. De Deken heeft daar bij brief van 21 oktober 2002 op gereageerd met de mededeling er op toe te zullen zien dat de kwestie binnen afzienbare tijd zal worden afgedaan. De Nationale ombudsman constateert echter dat de Deken die brief heeft verstuurd naar een ander postbusnummer dan dat van verzoekers raadsman, zodat aannemelijk is dat verzoekers raadsman nimmer een reactie op zijn brief van 4 oktober 2002 heeft ontvangen. Bovendien heeft de Deken in die brief geen concrete informatie verstrekt over het vervolg en de afronding van de begrotingsprocedure. De Deken heeft aldus op de rappelbrief van 4 oktober 2002 onvoldoende adequaat gereageerd.

6. Verder staat in deze zaak vast dat verzoekers raadsman op 24 februari 2003 een rappelbrief ter zake de begrotingsprocedure naar de Deken heeft gestuurd. De Deken heeft daar bij brief van 4 maart 2003 op gereageerd met de mededeling dat hem bijstaat dat verzoeker en mr. X indertijd een dadingovereenkomst hebben ondertekend en met de vraag of partijen diezelfde sleutel niet kunnen toepassen op het restantbedrag. Op grond van het begrotingsdossier en met name de brief van verzoekers raadsman aan de Deken van 18 augustus 2000, heeft het de Deken evenwel bekend kunnen en moeten zijn dat partijen aan die overeenkomst uiteindelijk geen uitvoering hebben gegeven. Door zonder meer naar die overeenkomst te verwijzen en geen concrete informatie te verstrekken over het vervolg van de begrotingsprocedure en de termijn waarbinnen die vermoedelijk zal worden afgerond, heeft de Deken ook op de rappelbrief van 24 februari 2003 onvoldoende adequaat gereageerd.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

V. Ten aanzien van het doen van bemiddelingsvoorstellen

1. Verzoeker klaagt erover dat de Deken in de periode van 4 maart 2003 tot en met 9 mei 2003 de begrotingsprocedure onnodig heeft vertraagd door bemiddelingsvoorstellen te doen die onvoldoende afweken van het op 13 juli 2000 gedane en reeds door verzoeker afgewezen voorstel.

2. De Raad van Toezicht acht de klacht niet-ontvankelijk. De Raad merkte daartoe op dat het doen van bemiddelingsvoorstellen raakt aan de discretionaire bevoegdheid van de Deken en derhalve in de klachtenprocedure buiten de orde moet blijven.

3. Verzoekers raadsman deelde in reactie daarop mee dat de voorgestelde discretionaire bevoegdheid niet zover gaat dat het de Deken is toegestaan een minnelijke regeling te blijven beproeven, terwijl de uitgangspunten daarvan niet in overeenstemming zijn met de wil van ten minste één van de partijen. Hij merkte daarbij op dat de schikkingsvoorstellen telkens waren gebaseerd, althans voortborduurden op de uitgangspunten van de regeling van 13 juli 2000, terwijl de Deken wist of had moeten weten dat een regeling op die

uitgangspunten voor verzoeker niet acceptabel was. Volgens de raadsman had de Deken het standpunt van verzoeker daarover moeten respecteren.

4. Vooropgesteld dient te worden dat de Nationale ombudsman de Raad van Toezicht niet volgt in zijn standpunt dat de klacht niet-ontvankelijk is omdat die raakt aan de discretionaire bevoegdheid van de Deken. Zowel voor het interne als het externe klachtrecht geldt dat de burger zich kan beklagen over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen. Onder een gedraging vallen zowel feitelijk handelen als publiek- of privaatrechtelijke rechtshandelingen en voorts elk nalaten. Het bestuursorgaan dient de klacht in behandeling te nemen, tenzij een van de in artikel 9:8 van de Algemene wet bestuursrecht neergelegde situaties zich voordoet. De omstandigheid dat de klacht raakt aan de discretionaire bevoegdheid van het bestuursorgaan, is niet in die lijst met uitzonderingen opgenomen. Evenmin als in het interne klachtrecht vormt de omstandigheid dat de klacht raakt aan de discretionaire bevoegdheid van het bestuursorgaan voor de Nationale ombudsman een uitzondering op zijn onderzoeksplicht, zo'n klacht moet dus door zowel het bestuursorgaan als de Nationale ombudsman in behandeling worden genomen.

5. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit vereiste brengt onder andere met zich mee dat een bestuursorgaan de uitvoering van een bij de wet opgedragen taak aangaande geschilbeslechting mag uitstellen om een alternatief voor de beslechting van dat geschil te beproeven, mits de afweging om zulks te doen niet onredelijk is.

6. Ingevolge artikel 32 en 33 van de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken dient de Raad van Toezicht bij een geschil tussen een advocaat en zijn cliënt over de hoogte van een declaratie, die betwiste declaratie te begroten (zie Achtergrond, onder 2.).

7. In deze zaak staat vast dat verzoeker en mr. X op 13 juli 2000 ter beslechting van hun geschil aangaande de declaraties een dadingsovereenkomst hebben gesloten. Daarbij hebben ze onder andere afgesproken om op basis van de in die overeenkomst geschetste uitgangspunten tot een cijfermatig eindoordeel en verrekening te zullen komen. Voorts staat vast dat verzoekers raadsman de Deken bij brief van 18 augustus 2000 heeft laten weten dat partijen aan die overeenkomst uiteindelijk geen uitvoering hebben gegeven. Tenslotte staat vast de Deken op grond van de uitgangspunten in de overeenkomst een berekening heeft gemaakt en die bij brief van 26 maart 2003 aan partijen heeft toegestuurd. In het licht van de bij brief van 18 augustus 2000 door verzoekers raadsman verstrekte informatie is dat echter niet onbegrijpelijk. Uit die brief van de raadsman valt namelijk ook op te maken dat verzoeker niet zondermeer de uitgangspunten van de overeenkomst heeft verworpen, maar dit voornamelijk heeft gedaan omdat er tussen verzoeker en mr. X onenigheid bestond over de cijfermatige uitwerking ervan. De Deken heeft dan ook in redelijkheid kunnen besluiten om voorafgaande aan een eventuele

begroting door de Raad van Toezicht eerst nog te beproeven of partijen via een door hem als onafhankelijke derde gemaakte berekening tot overeenstemming konden komen.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

VI. Ten aanzien van de reactie op de klachtbrief

1. Verzoeker klaagt erover dat de Deken bij brief van 1 juli 2003 onvoldoende inhoudelijk heeft gereageerd op de door verzoekers raadsman verstuurd klachtbrief van 26 juni 2003.

2. Volgens de Raad van Toezicht mist de klacht deels feitelijke grondslag en is hij deels niet-ontvankelijk. De Raad merkte daartoe op dat in de antwoordbrief van 1 juli 2003 de Deken had erkend dat de begrotingsprocedure niet echt wil vlotten. Voor zoveel verzoeker niet tevreden was met de inhoud van de reactie, stuitte die grief volgens de Raad af op de discretionaire bevoegdheid van de Deken.

3. Vooropgesteld dient te worden dat de Nationale ombudsman de Raad van Toezicht niet volgt in zijn standpunt dat de klacht deels niet-ontvankelijk is omdat die raakt aan de discretionaire bevoegdheid van de Deken. Kortheidshalve wordt gewezen op hetgeen daarover hiervoor onder V.4. is overwogen.

4. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit vereiste brengt onder andere met zich mee dat een bestuursorgaan in de afhandelingsbrief naar aanleiding van een klacht op alle klachtonderdelen dient in te gaan, tenzij er bijzondere redenen kunnen worden aangegeven om dat niet te doen.

5. Verzoekers raadsman heeft op 26 juni 2003 een klachtbrief ter zake de begrotingsprocedure naar de Deken gestuurd. In die brief heeft de raadsman niet alleen geklaagd over de duur van de begroting van de declaraties, maar ook over het onvoldoende aansporen van mr. X om de declaraties ter begroting in te dienen, het niet of onvoldoende reageren op rappelbrieven en het doen van bemiddelingsvoorstellen die onvoldoende afwijken van een eerder door verzoeker afgewezen voorstel. De Deken heeft daar bij brief van 1 juli 2003 op gereageerd met de mededeling dat toegegeven kan worden dat de begrotingsprocedure niet erg wil vlotten. De Raad van Toezicht heeft geen bijzondere redenen aangegeven waarom de Deken niet is ingegaan op de overige in de klachtbrief naar voren gebrachte onderdelen. Door uitsluitend te reageren op verzoekers grief over de lange behandelingsduur, heeft de Deken dan ook gehandeld in strijd met het motiveringsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

VII. Ten aanzien van de wijze van begroting van de declaraties

1. Verzoeker klaagt over de wijze waarop de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het arrondissement Leeuwarden op 22 augustus 2003 de declaratie van verzoekers voormalige advocaat heeft begroot. Verzoeker klaagt er met name over dat de Raad van Toezicht de declaratie niet per verrichting maar in zijn geheel heeft beoordeeld en daarbij geen kennis heeft genomen van het achterliggende dossier.
2. De Raad van Toezicht acht de klacht niet-ontvankelijk. De Raad voert daartoe aan dat verzoeker zich beklaagde over de inhoudelijke kant van de begrotingsbeslissing en dat de klacht afspringt op de discretionaire bevoegdheid van de Raad van Toezicht.
3. Verzoekers raadsman deelde in reactie daarop mee dat de Raad van Toezicht het beroep op "discretionaire bevoegdheid" ten onrechte deed. Volgens hem ging de bevoegdheid althans niet zover dat de Raad van Toezicht geheel naar eigen inzicht en willekeur mocht beslissen op begrotingsverzoeken. Hij verwees daarbij onder andere naar de artikelen 34 en 35 van de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken en merkte op dat niet viel in te zien waarom er voor de beoordeling door de Raad van Toezicht andere criteria zouden gelden dan voor de "regter". Volgens de raadsman was het verwijt van verzoeker dan ook dat de Raad van Toezicht een begrotingsbeslissing had afgegeven zonder een behoorlijke procedure te volgen en zonder enig serieus onderzoek in en naar de dossiers en de door mr. X werkelijk doelmatig verrichte werkzaamheden.
4. Vooropgesteld dient te worden dat de Nationale ombudsman de Raad van Toezicht niet volgt in zijn standpunt dat de klacht deels niet-ontvankelijk is omdat die raakt aan de discretionaire bevoegdheid. Korthedshalve wordt gewezen op hetgeen daarover hiervoor onder V.4. is overwogen.
5. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat gerechtvaardigde verwachtingen van burgers jegens bestuursorganen door die bestuursorganen worden gehonoreerd. Dit vereiste brengt in het algemeen met zich mee dat een bestuursorgaan uitvoering moet geven aan een bij de wet opgedragen taak op de wijze bij de wet voorzien. Indien en voor zover de wet geen nadere regeling geeft over de wijze waarop de taak dient te worden uitgevoerd, komt het bestuursorgaan een zekere mate van beleidsvrijheid toe. Dit laat echter onverlet dat het bestuursorgaan moet zorgen dat de wijze van uitvoering in overeenstemming is met de bedoeling van de wet.
6. Ingevolge de artikelen 32 en 33 van de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken dient de Raad van Toezicht bij een geschil tussen een advocaat en zijn cliënt over de hoogte van een declaratie, die betwiste declaratie te begroten. Die wet geeft op zich geen nadere regeling met betrekking tot de wijze waarop de Raad van Toezicht de declaratie dient te begroten, behoudens de in artikel 34 neergelegde bepaling dat de begroting geschiedt op gezegelde rekeningen waarop het salaris en de verschotten behoorlijk zijn omschreven en het bedrag daarvan afzonderlijk is uitgedrukt. Indien de advocaat met de begroting van de Raad van Toezicht geen genoegen neemt of de cliënt weigerachtig blijft het bedrag daarvan te

voldoen, kan op grond artikel 33 van de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken het bedrag van het verschuldigde nader worden vastgesteld door de rechter. De wijze waarop de rechter de declaratie dient te begroten is wel beschreven in de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken. Volgens artikel 35 van die wet dient de rechter bij de begroting althans acht te slaan op de omstandigheid, of de kosten en verschotten - naar de aard van de zaak - nuttig, doelmatig of nodig kunnen worden geacht of door de cliënt zijn verlangd en moet de rechter de kosten en verschotten welke naar zijn oordeel overbodig of buitenproportioneel zijn, wijzigen, royeren of verminderen. De rechter is daarbij bevoegd de overlegging van de achterliggende stukken te vorderen (zie Achtergrond, onder 2.).

7. Gezien de in de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken neergelegde wijze waarop de rechter een declaratie dient te begroten, mag in het licht van het vereiste van rechtszekerheid worden verwacht dat ook de Raad van Toezicht bij de begroting van een declaratie nagaat of de daarin gespecificeerde kosten en verschotten daadwerkelijk zijn gemaakt en nuttig, doelmatig of nodig zijn geweest dan wel gewenst. Ook mag worden verwacht dat de Raad van Toezicht, al naar gelang de ingediende declaratie complexer van aard is, de achterliggende stukken bij die begroting betreft. De Raad van Toezicht heeft die wijze van begroten overigens ook vastgelegd in de 'Richtlijn van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden voor begroting van declaraties van advocaten in Burgerlijke Zaken conform artikel 32 en verder van de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken'. Ingevolge artikel 3.2 van de richtlijn dient de Raad van Toezicht na te gaan of de werkzaamheden daadwerkelijk zijn verricht en de in rekening gebrachte kosten daadwerkelijk zijn gemaakt, en de doelmatigheid daarvan te beoordelen. De Raad van Toezicht kan daarbij volgens artikel 1.2 van die richtlijn desgeraden het complete dossier van de zaak opvragen (zie Achtergrond, onder 5.).

8. In deze zaak staat vast dat mr. X in totaal 25 gespecificeerde declaraties ter begroting bij de Raad van Toezicht heeft ingediend. Uit de beslissing van 22 augustus 2003 blijkt dat de Raad van Toezicht zelf de mening is toegedaan dat het in casu ging om een reeks bewerkelijke en deels langdurige zaken. Gezien het vorenstaande had van de Raad van Toezicht mogen worden verwacht dat hij aan de hand van het achterliggende dossier elke specificatie afzonderlijk had beoordeeld alvorens tot een begroting te komen. De Raad van Toezicht heeft in deze zaak echter in het geheel geen acht geslagen op het achterliggende dossier, terwijl uit de beslissing van 22 augustus 2003 verder blijkt dat de Raad van Toezicht de declaraties als één geheel heeft beoordeeld en begroot. Daarmee heeft de Raad van Toezicht gehandeld in strijd met het vereiste van rechtszekerheid.

De Nationale ombudsman sluit overigens niet uit dat bij een afzonderlijke beoordeling van de ingediende specificaties de Raad van Toezicht tot een hogere begroting zou zijn gekomen dan het thans vastgestelde totaalbedrag. In dit verband kan worden opgemerkt dat de Raad van Toezicht niet gehouden was om de uitgangspunten van de eerder genoemde dadingsovereenkomst op de declaraties toe te passen, temeer daar die uitgangspunten door verzoeker zelf zijn verworpen. Dit doet echter niet af aan de onjuiste

wijze van begroten door de Raad van Toezicht.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden is

gegrond ten aanzien van:

de duur van de begroting van de declaraties, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid;

de reactie op de rappelbrieven, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

de reactie op de klachtbrief, wegens schending van het motiveringsvereiste;

de wijze van begroting van de declaraties, wegens schending van het vereiste van rechtszekerheid.

De klacht is niet gegrond ten aanzien van het aansporen om de declaraties ter begroting in te dienen en het doen van bemiddelingsvoorstellen.

Onderzoek

Op 20 januari 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer W., ingediend door Rassers Advocaten en Notarissen te Breda, met een klacht over een gedraging van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de Raad van Toezicht en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de Raad van Toezicht een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Verzoekers gemachtigde en de Raad van Toezicht berichtten dat het verslag hun geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Naar aanleiding van een geschil tussen verzoeker en zijn voormalige advocaat mr. X over de hoogte van een aantal declaraties schreef de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden bij brief van 19 juli 1999 aan beide partijen onder meer:

"In opgemelde zaak stel ik vast dat de grieven van de heer W. als volgt afgehandeld behoren te worden:

Allereerst rust op mr. X krachtens gedragsregel 27 sub 3 de plicht de betwiste declaraties ter begroting in te dienen, voorzien van deugdelijke urenspecificaties en deugdelijk geordende dossiers.

In hoeverre de betwisting al dan niet tardief is te achten, zal in de begrotingsprocedure aan de orde komen. Een eventueel beroep op wanprestatie is onderworpen aan het oordeel van de civiele rechter; wanneer de heer W. dat beroep handhaaft, zal slechts tot een voorwaardelijke begroting van de declaraties gekomen kunnen worden.

(...)

Het is dus thans aan mr. X om binnen 3 weken na heden de door de heer W. betwiste met voorschot verrekende declaraties ter begroting aan te bieden aan de secretaris van de Raad van Toezicht."

2. Mr. X voldeed uiteindelijk op 11 december 2000 aan dat verzoek. Verzoeker zette vervolgens bij brief van 8 januari 2001 aan de Raad van Toezicht zijn bezwaren tegen de ingediende declaraties uiteen en vroeg daarbij om inzage in de door mr. X overgelegde dossiers. De Raad van Toezicht wees dat verzoek bij brief van 30 januari 2001 af.

3. Verzoekers raadsman vroeg bij brief van 8 februari 2001 de Raad van Toezicht nogmaals om inzage in de door mr. X overgelegde dossiers. De Raad van Toezicht schreef daarop bij brief van 15 maart 2001 aan de raadsman van verzoeker onder meer:

"Op grond van de richtlijn voor begroting van declaraties van advocaten in burgerlijke zaken, zoals vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht op 1 oktober 1986, gewijzigd op 20 maart 1992 en laatstelijk gewijzigd op 6 september 1996, dient aan de Raad te worden overgelegd:

de te begroten declaratie;

een duidelijke specificatie van de aard van de werkzaamheden; de daaraan bestede tijd en de data waarop die werkzaamheden zijn verricht;

een overzicht van de daaraan bestede kosten.

De Raad van Toezicht kan desgevraagd het complete dossier van de zaak opvragen. Nu het laatste niet is gebeurd, maken de overgelegde stukken dan ook geen deel uit van het procesdossier.

(...)

Wel doe ik u hierbij toekomen een compleet overzicht van wat de Raad van Toezicht heeft mogen ontvangen aan declaraties en specificaties. (...) Tenslotte meld ik u dat ik de door mr. X overgelegde dossiers aan hem heb retour gezonden."

4. Verzoeker stuurde bij brief van 27 september 2001 de Raad van Toezicht een rappel ter zake de begrotingsprocedure. De Raad van Toezicht reageerde daarop bij brief van 2 oktober 2001 en schreef verzoeker onder andere:

"In antwoord op uw brief van 27 september jl. kan ik u mededelen dat ik op 12 juli jl. heb geconstateerd dat een regeling in der minne er niet in zit. Thans zal ik mr. X verzoeken in te gaan op uw brief aan (...) de Orde van Advocaten in het arrondissement Leeuwarden van 8 januari 2001. In deze brief betwist u gemotiveerd een aantal declaraties.

(...) Ik zal thans mr. X verzoeken gedetailleerd in te gaan op hetgeen u heeft gesteld, waarbij ik hem een termijn geef van twee weken. Echter, ik kan mij echter voorstellen dat twee weken voor mr. X te kort is. Mocht hij een langere termijn nodig hebben dan kan de Raad van Toezicht op zijn verzoek de termijn met nog eens twee weken verlengen.

Zodra mr. X zijn reactie heeft toegezonden aan de Raad van Toezicht, zal ik u verzoeken om hier nader op in te gaan. Ook u krijgt hiervoor de gebruikelijke termijn van twee weken. Indien mr. X daarna nog wenst te reageren dan wordt een zelfde rondje gemaakt.

Mocht de Raad van Toezicht zich voldoende geïnformeerd achten, dan zal hij een beslissing nemen. Op dit moment is een tijdspad niet aan te geven."

5. Mr. X reageerde vervolgens bij brief van 22 oktober 2001 op hetgeen verzoeker in zijn brief van 8 januari 2001 had aangevoerd. Verzoeker reageerde daarop bij brief van 15 november 2001.

6. Verzoekers raadsman stuurde bij brief van 4 oktober 2002 de Deken van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden een rappel ter zake de begrotingsprocedure. In die brief schreef de raadsman onder andere:

"Tot mij wendde zich wederom de heer W. (...) in verband met de staat van kosten, die mr. X (...) op 11 december 2000 bij de Raad van Toezicht te Leeuwarden heeft ingediend. Indiening vond plaats nadat mr. X zeer langdurig in gebreke was gebleven zijn kostenstaten in te dienen.

Vervolgens heeft een schriftelijke discussie plaatsgevonden, waarbij de behandeling door de Raad van Toezicht is opgedragen aan het lid van de Raad mr. K.

Echt voortvarend is dat niet verlopen, want zo lees ik in het dossier dat mr. K. bij brief van 2 oktober 2001 aan mr. X verzoekt te reageren op hetgeen de heer W. bij brief van 8 januari 2001 heeft aangevoerd. Dat heeft mr. X gedaan op 22 oktober 2001, waarop de heer W. heeft gereageerd op 15 november 2001. Bij de laatstgenoemde brief werden nauwelijks nieuwe gezichtspunten naar voren gebracht, althans voor zover ik kon zien. Vervolgens is het echter stil geworden.

Nu ik ervan uitga dat de Raad van Toezicht ter uitvoering van zijn wettelijke taak tot begroting van staten van kosten een en ander zal moeten verrichten binnen een redelijke tijd, begint de heer W. te vrezen, dat zijn zaak in de vergetelheid is geraakt.

Ik denk dat hij daartoe temeer aanleiding heeft, nu de Raad van Toezicht reeds bij brief van 15 maart 2001 heeft laten weten, dat zij de onderliggende dossiers aan mr. X had geretourneerd, waaruit valt af te leiden dat uw Raad toen de dossiers niet meer nodig had voor het maken van een begrotingsbeschikking.

Onder deze omstandigheden verzoek ik u beleefd mij te laten weten waardoor de aanhoudende vertraging wordt veroorzaakt en wanneer thans een uitspraak tegemoet kan worden gezien."

7. Verzoekers raadsman stuurde bij brief van 24 februari 2003 de Deken nogmaals een rappel ter zake de begrotingsprocedure. In die brief schreef de raadsman onder andere:

"(...) zou ik graag alvast van u willen horen wanneer er een uitspraak komt van de Raad van Toezicht in de begrotingszaak. Natuurlijk heb ik er alle begrip voor dat het maken van begrotingen nu niet het meest inspirerende werk is en dat het bij de normale praktijk moet worden gedaan (...). Ik meen echter dat een behandelingsduur, zoals in deze zaak reeds is verstreken, tegenover het publiek niet meer te verantwoorden valt. Ook kan een dergelijke termijn er aan bijdragen, dat het vertrouwen van het publiek in het begrotingsmechanisme in eigen beheer van de Orde van Advocaten snel wegebt. Ik twijfel er niet aan dat u dat allemaal met mij eens bent, zodat ik u verzoek dat u de daad bij het woord voegt en zorgt dat degene in uw arrondissement, die belast is met dit dossier, hieraan prioriteit gaat geven."

8. De Deken schreef in reactie daarop bij brief van 4 maart 2003 de raadsman van verzoeker onder andere:

"Het staat mij bij, dat indertijd een dading werd getroffen, zij het voor een deel van de declaraties. Kunnen partijen diezelfde sleutel niet toepassen op het restant bedrag? Graag hoor ik van de meeste gereede."

9. Verzoekers raadsman deelde in reactie daarop bij brief van 24 maart 2003 de Deken onder andere mee:

"Het feit dat u op mijn reminder heeft gereageerd met het doen van een voorstel, dat u ook in juli 2000 reeds min of meer heeft gesuggereerd, heeft bij mijn cliënt het gevoel doen bekripen dat er eigenlijk al een paar jaar door de Raad van Toezicht te Leeuwarden niets aan de begrotingen is gedaan. Als dat inderdaad waar zou zijn zou ik dat toch wel heel erg vinden en ik zou het dan ook op prijs stellen wanneer u bereid en in staat zou zijn dit gevoel weg te nemen."

10. De Deken schreef bij brief van 9 mei 2003 aan verzoeker en mr. X onder andere:

"U beiden heeft mij wederom `verblijd' met de nodige correspondentie. Laat ik duidelijk zijn, de begroting vindt plaats langs de door mij aangegeven lijnen. Voor toewijzing van rente en buitengerechtigde kosten heeft de Raad van Toezicht geen jurisdictie; daarvoor moet de heer W. maar naar de civiele rechter.

(...)

Ik lees, enigszins versluierd, dat er volgens de heer W., naast de ter begroting voorgelegde declaraties, nog andere zouden zijn, welke eveneens zouden zijn verrekend. Aan de heer W. verzoek ik mij daaromtrent concreet te willen informeren."

11. Verzoekers raadsman diende bij brief van 26 juni 2003 een klacht in bij de Deken. In die brief schreef de raadsman onder andere:

"Mijn cliënt de heer W. voelt zich al zeer geruime tijd gegriefd door de door hem ondervonden bejegening zijdens de Raad van Toezicht der Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden en zijdens u als Deken van die Orde. Daarbij gaat het om de wijze waarop wordt omgegaan met het declaratiegeschil tussen de heer W. en mr. X.

(...)

Dat het hier een serieuze zaak betreft, blijkt uit het feit dat de Raad van Discipline te Leeuwarden bij onherroepelijke beschikking d.d. 30 maart 2001 een hierover door de heer W. tegen mr. X ingediende tuchtrechtelijke klacht gegrond heeft verklaard en aan mr. X te dezer zake de straf van berisping heeft opgelegd.

Uit de desbetreffende uitspraak (...) blijkt dat de Raad van Discipline van oordeel is:

(...)

dat mr. X in gebreke was gebleven met zijn verplichting om bij betwisting van zijn declaraties deze op voortvarende wijze ter begroting aan de Raad van Toezicht voor te leggen.

De heer W. heeft zich reeds in mei 1999 (derhalve al meer dan 4 jaar geleden) over deze kwestie tot u gewend, maar hij is nu nog steeds wachtende op zijn geld.

De heer W. heeft mij thans verzocht namens hem een klacht in te dienen tegen de Raad van Toezicht alsmede tegen u als Deken. Ik heb daarom het dossier doorgenomen en ik moet eerlijk zeggen dat ik vind dat de heer W. niet ongelijk heeft: ik meen op meerdere punten een duidelijke onwelwillendheid in de richting van W. te bespeuren alsmede onwil van de kant van de Raad en van u als Deken om de kwestie serieus en voortvarend te behandelen.

De belangrijkste vraagtekens van de heer W. zijn de navolgende.

1. Na enige correspondentie over en weer, schrijft u in uw brief van 19 juli 1999 aan mr. X, dat deze krachtens de gedragsregels allereerst de plicht heeft om binnen drie weken de betwiste declaraties ter begroting bij de Raad van Toezicht in te dienen, voorzien van een deugdelijke urenspecificatie en deugdelijk geordende dossiers. U heeft naderhand nog diverse rappellen aan mr. X gestuurd, maar het duurt dan nog tot 11 december 2000 dat mr. X zijn declaraties ter begroting van de Raad van Toezicht indient.

Vraag 1 van de heer W. is waarom het in de Leeuwardense Orde van Advocaten na uw brief van 19 juli 1999 nog 17 maanden moest duren voordat een advocaat zijn ten deze bestaande verplichtingen nakomt.

2. Nadat mr. X uiteindelijk op 11 december 2000 zijn staten van kosten had ingediend, heeft W. zijn bezwaren daartegen uiteengezet in zijn brieven van 28 december 2000 en 8 januari 2001. Daarbij heeft hij tevens verzocht om de door mr. X ingezonden dossiers ten kantore van de Deken te mogen inzien. Dit inzage verzoek is door de Raad van Toezicht afgewezen bij brief d.d. 30 januari 2001, aangezien de Raad van Toezicht daarin geen taak zou hebben.

Ik heb vervolgens bij brief van 8 februari 2001 gemotiveerd onder de aandacht van de Raad van Toezicht gebracht, dat dit in redelijkheid niet vol viel te houden. Bij brief van 15 maart 2001 antwoordde de Raad van Toezicht dat weliswaar de Raad de bevoegdheid had om de achterliggende dossiers op te vragen, maar van deze bevoegdheid in casu geen gebruik had gemaakt, zodat de door mr X aangeleverde stukken ook geen onderdeel van het procesdossier zouden uitmaken.

(...)

3. Aan het slot van genoemde brief van 15 maart 2001 laat de Raad van Toezicht eveneens weten dat alle achterliggende dossiers zijn teruggestuurd naar mr. X. Tot op heden zijn deze daar kennelijk gebleven.

Vraag 3 van de heer W. is, of het niet zo is dat door het terugsturen van de dossiers aan mr. X de Raad van Toezicht zich in de onmogelijkheid plaatste om de staten van kosten en de declaraties behoorlijk te beoordelen. En komt het bij de Raad van Toezicht te Leeuwarden wel eens voor dat begrotingen van declaraties door de Raad van Toezicht plaatsvinden, zonder dat kennis wordt genomen van de achterliggende dossiers?

4. Nadat de heer W. op 8 januari 2001 zijn bezwaren naar voren had gebracht gebeurt er vervolgens heel lang niets mee. Wanneer de heer W. op 27 september 2001 rappelleert hoe de zaak erbij staat, schrijft mr. K. bij brief van 2 oktober 2001 namens de Raad van Toezicht dat hij op 12 juli 2001 heeft geconstateerd, dat een regeling in der minne er niet in zit en hij thans aan mr. X zal verzoeken om te repliceren op de brief van W. van 8 januari 2001.

Vraag 4 van W. is waarom de Raad van Toezicht pas op 2 oktober 2001 de brief van W. van 8 januari 2001 aan mr. X heeft toegestuurd voor repliek, waardoor de zaak bijna 9 maanden zonder enig nut heeft stilgelegen. En wanneer het inderdaad zo is dat mr. K. op 12 juli 2001 heeft geconstateerd dat een regeling in der minne er niet in zit, dan rijst in elk geval nog de vraag waarom hij tot 12 juli 2001 heeft gewacht om dat te constateren en vervolgens nog eens tot 2 oktober 2001 om de procedure weer op te pakken.

5. Naar aanleiding van de brief van mr. K. van 2 oktober 2001 repliceert mr. X op 5 oktober 2001, dupliceert de heer W. op 18 oktober 2001, waarna mr. X nog reageert op 22 oktober 2001 en de heer W. op 15 november 2001. Daarmee was derhalve de schriftelijke stukkenwisseling voltooid.

Vervolgens treedt er weer een zeer langdurige stilte in. Op mijn rappel d.d. 4 oktober 2002 hebt u niet gereageerd. Als ik u rappelleer bij brief van 24 februari 2003 reageert u op 4 maart 2003 ontwijkend: het lijkt erop dat er tot op dat moment in het geheel niets meer aan de behandeling was gedaan. Op mijn brief van 24 maart 2003 om hierover opheldering te geven, heeft u wederom niet gereageerd.

Vraag 5 van de heer W. is dan ook wat er sinds 15 november 2001 en uw brief van 4 maart 2003 is gedaan om de behandeling van de begrotingsprocedure voort te zetten c.q. waarom de zaak toen opnieuw langdurig heeft stilgelegen.

6. In uw genoemde brief van 4 maart 2003 schrijft u dat het u bijstaat dat indertijd een dading werd getroffen. U doelt hier kennelijk op de door u op 13 juli 2000 aanbevolen dading. Uit uw eigen dossier moet echter aanstonds duidelijk zijn dat die dading niet is doorgegaan.

Zie hiervoor mijn brief aan mr. X d.d. 9 augustus 2000 (bijlage 11) en mijn brief aan u van 18 augustus 2000 (bijlage 12) (...).

Vraag 6 van de heer W. is waarom een niet bestaande dading, die allang van de baan was toen de onderhavige staten van kosten werden ingediend, op 4 maart 2003 door u wordt aangegrepen om de door W. en mij gevraagde opheldering over de opgelopen grote vertraging van u af te houden.

7. Omdat de heer W. uit uw genoemde brief van 4 maart 2003 bij u de bereidheid meende te bespeuren om u alsnog in te gaan zetten voor een overbrugging van de meningsverschillen, die ertoe hadden geleid dat de dading in juli 2000 niet definitief tot stand kwam, heeft de heer W. enige rechtstreekse correspondentie gevoerd teneinde dit af te tasten.

Uw inbreng daarbij heeft W. echter als uitermate teleurstellend ervaren en getuigen van een duidelijke onwil aan uw kant om u in de zaak te verdiepen.

Als eerste voorbeeld noem ik het standpunt, dat u in uw brief van 9 april 2003 hebt ingenomen naar aanleiding van het onderwerp 'reisure'. Dit standpunt is natuurlijk cijfermatig met geen mogelijkheid te verdedigen, hetgeen ik ook reeds eerder had aangetoond, te weten in mijn brief van 18 augustus 2000.

Als tweede voorbeeld uw brief van 9 mei 2002, waarin u aangeeft dat de begroting plaatsvindt langs de door u aangegeven lijn, waarbij voor toewijzing van rente en buitengerechtigde kosten de Raad van Toezicht geen jurisdictie zou hebben, maar waarvoor de heer W. maar naar de burgerlijke rechter moet gaan. Hier verwacht u naar mijn gevoel de taak van de Raad van Toezicht als begrotende instantie met de bemiddelende rol, die u op u had genomen om een schikking te bereiken teneinde alle problemen de wereld uit te helpen. Uiteraard verzet zich er dan niets tegen dat na een zo lang tijdsverloop waarin de heer W. al op terugbetaling van zijn geld wacht, ook het renteaspect daarbij wordt betrokken.

Vraag 7 van de heer W. is dan ook, of u in de periode van 4 maart 2003 tot en met 9 mei 2003 wel serieus en in de ware betekenis van het woord beoogde te 'bemiddelen', dan wel het zo was dat u alleen maar wat heeft geschreven teneinde de zaak nog verder voor u uit te schuiven.

8. De laatste vraag betreft de vanzelfsprekendheid waarmee de heer W. in de verschillende brieven uit Leeuwarden op afstand wordt gehouden. De heer W. meent dat dat in het huidige tijdsgewricht niet meer als passend kan worden beschouwd, maar wil uiteraard graag uw standpunt daarover horen, nu dit verschijnsel als een rode draad door de hele zaak lijkt te lopen.

Geachte confrère, uiteraard realiseer ik mij heel goed dat het bovenstaande u uiterst onaangenaam moet treffen, maar ik meen dat mijn cliënt recht heeft op antwoord op alle bovenstaande vragen en dat het mijn taak is als zijn advocaat dat op overduidelijke wijze onder uw aandacht te brengen, temeer nu u mijn eerdere brieven over het uitblijven van relevante actie meermalen volledig onbeantwoord heeft gelaten.

Indien en voor zover ik binnen 2 weken na heden geen bevredigend antwoord op de vragen van de heer W. mocht hebben ontvangen, zal ik ervan uitgaan dat u deze niet wilt of niet kunt geven en zal ik hierover bij de Nationale ombudsman een klacht tegen de Raad van Toezicht en u als Deken indienen."

12. Verzoekers raadsman stuurde ter zake punt zes van zijn klachtbrief van 26 juni 2003 als bijlage 11 een afschrift mee van de brief die hij op 9 augustus 2000 aan mr. X had gestuurd. In die brief schreef de raadsman onder andere:

"U was er zelf bij dat W. bij de bijeenkomst (...) het voorbehoud heeft gemaakt dat bij de besproken uitgangspunten wilde kunnen verwerpen wanneer de cijfermatige uitwerking hem niet beviel.

(...)

Nu ik ben vertrokken voor uw vakantie zonder akkoord te gaan met het voorstel tot een totale regeling (...) beschouw ik de onderhandelingen als geëindigd."

13. Verzoekers raadsman stuurde ter zake punt zes van zijn klachtbrief van 26 juni 2003 als bijlage 12 een afschrift mee van de brief die hij op 18 augustus 2000 aan de Deken had geschreven. In die brief deelde de raadsman onder andere mee:

"(...) zend ik u bijgaande kopie van de (...) door mij aan mr. X geschreven brief. Daaruit blijkt dat geen overeenstemming tot stand is gekomen."

14. De Deken deelde bij brief van 1 juli 2003 in reactie op de klacht aan de raadsman van verzoeker onder andere mee:

"Toegegeven kan worden, dat deze begrotingsprocedure niet echt wil vlotten. Zonder thans in detail te treden kan ik stellen, dat uw cliënt daaraan mede debet is. Zo heeft hij mij nog niet geantwoord op de in mijn brief van 9 mei gestelde vraag. U wilt wel bevorderen dat bedoeld antwoord komt, anders zal een begrotingsbeslissing worden gemaakt op basis van de voorhanden zijnde gegevens."

15. Verzoekers raadsman schreef bij brief van 4 juli 2003 aan de Deken onder andere:

"Naar aanleiding van uw brief van 1 juli 2003 laat ik u weten, dat de klacht van de heer W. niet is 'dat deze begrotingsprocedure niet echt wil vlotten'. De klacht van de heer W. is, dat

de behandeling te Leeuwarden naar zijn mening ver beneden peil is en in meerdere opzichten getuigt van onwil en onverschilligheid.

Het is om die reden dat ik u in mijn brief van 26 juni jl. heb laten weten dat ik namens de heer W. een klacht zal indienen bij de Nationale Ombudsman teneinde hiernaar een onderzoek te laten instellen, een en ander tenzij u bevredigende antwoorden zou kunnen geven op de in die brief bij u aan de orde gestelde vraagpunten.

Uw brief van 1 juli 2003 kan ik helaas niet aanmerken als een (...) beantwoording van die vraagpunten en zelfs niet als een bereidverklaring om daarop überhaupt terug te komen. Ik handhaaf daarom de in mijn vorige brief gestelde termijn onverkort en zal de door mij aangekondigde klacht dadelijk indienen wanneer die vragen na het verstrijken van die termijn onbeantwoord zijn gebleven.

Uw stelling, dat de heer W. zelf mede debet zou zijn aan de in mijn vorige brief gesignaleerde verschijnselen, wordt door u niet onderbouwd. In het dossier heb ik daar ook geen aanwijzingen voor kunnen vinden.

U merkt in dit verband op daarover niet in detail te willen treden (...) maar het enige voorbeeld dat u noemt (de heer W. zou nog niet geantwoord hebben op de in uw brief van 9 mei jl. gestelde vraag) is nog eens een extra illustratie waarin casu de schoen wringt.

Immers vraagt u in die brief van 9 mei 2003 aan W. nadere informatie of er, naast de ter begroting voorgelegde declaraties, nog andere declaraties zouden zijn, welke eveneens door mr X zijn verrekend. Kunt u mij één argument noemen, waarom het antwoord op deze vraag (hoe dat ook zou kunnen luiden) van enige relevantie zou kunnen zijn voor de beoordeling van de wél ter begroting ingediende declaraties?"

16. Verzoekers raadsman wendde zich bij brief van 30 juli 2003 tot de Nationale ombudsman met een verzoek een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop de Raad van Toezicht en de Deken zich tegenover verzoeker hadden gedragen. De Nationale ombudsman schreef daarop bij brief van 10 september 2003 de Deken en de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden onder meer:

"Op 31 juli 2003 ontving de Nationale ombudsman via advocaat S. van Rassers advocaten en notarissen een brief van de heer W.. In deze brief klaagt verzoeker erover dat:

de Deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement Leeuwarden (verder Deken) advocaat X onvoldoende heeft aangespoord om de betwiste declaraties tijdig bij de Raad van Toezicht der Orde van Advocaten (RvT) in te dienen;

de Deken tussen 15 november 2001 en 4 maart 2003 niets heeft ondernomen om de behandeling van de begrotingsprocedure voort te zetten;

de Deken onzorgvuldig heeft gehandeld door op 4 maart 2003 te verwijzen naar een dading van 13 juli 2000 die nooit doorgang heeft gevonden;

de Deken in de periode van 4 maart 2003 tot 9 mei 2003 onvoldoende heeft laten blijken in de zaak van verzoeker te willen bemiddelen;

de Deken verzoeker op afstand heeft gehouden door de bemiddeling veel te lang te laten duren en een deel van de brieven niet of niet volledig te beantwoorden;

de Deken niet inhoudelijk heeft gereageerd op de brief van verzoeker van 26 juni 2003.

Uit het verzoekschrift blijkt dat verzoeker de kwestie op 26 juni 2003 schriftelijk heeft voorgelegd aan u.

De brief van de heer W. is naar mijn mening een klachtbrief in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet Bestuursrecht. Voor zover bekend is die brief echter niet als zodanig behandeld. (...)

Ik verzoek u daarom de brief alsnog als klacht te behandelen overeenkomstig hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht. Het verzoekschrift draag ik hierbij in kopie aan u over."

17. De Raad van Toezicht nam op 22 augustus 2003 op grond van artikel 32 van de Wet Tarieven Burgerlijke Zaken een beslissing in het begrotingsgeschil tussen verzoeker en zijn voormalige advocaat. Die beslissing houdt onder meer in:

"1. Bij brief van 12 december 2000 heeft mr. X de navolgende declaraties met specificatie van uren en verschotten ter begroting voorgelegd aan de Raad van Toezicht.

(Lijst van 25 nummers en bijbehorende bedragen; N.o.)

2. Voorafgaande aan de indiening van deze declaraties is tussen partijen, in aanwezigheid van mr. S., advocaat te Breda, raadsman van W. en mr. L., lid van de Raad van Toezicht, een dadingovereenkomst gesloten, waarbij zakelijk samengevat werd overeengekomen:

Creditering honorarium mr. Y

Creditering 25% honorarium mr. X

Integrale voldoening van de verschotten.

Deze dading zag op de hiervoor vermelde eerste zestien declaraties (...). Partijen hebben deze overeenkomst niet ten uitvoer gelegd.

3. Bij brief van 8 januari 2001 heeft de heer W. zijn bezwaren tegen de declaraties kenbaar gemaakt. (...)

4. Nadien is door partijen op elkaars stellingen nog schriftelijk gereageerd.

(...)

7. Bij brief van 26 maart 2003 is door de Raad van Toezicht aan partijen, met als uitgangspunt de dadingovereenkomst van 13 juli 2000, een specificatie gezonden, blijkens welke na verrekening (...) mr. X nog f 19.148,99 (...) aan de heer W. schuldig zou zijn.

Op grond van de reacties van partijen is factuur 2307/1997 gecorrigeerd (f 544,54 lager) en is een op 24 juni 1998 uit het depot gedane betaling van f 7.000,00 verrekend, zodat als toen resteerde € 5.760,07, door mr. X te voldoen. Dat bedrag is door mr. X via de Dekenrekening inmiddels aan de heer W. voldaan.

8. Mr. X kan zich met deze afwikkeling verenigen, de heer W. niet; hij heeft de navolgende bezwaren:

De declaraties dienen met 50% te worden gereduceerd.

Er dient rentevergoeding bepaald te worden over de looptijd van het depot.

Hij wenst 50% tegemoetkoming in de door hem gemaakte kosten van rechtsbijstand.

II. De beoordeling van het geschil

1. Gelet op het gevoerde verweer, voor zoveel betrekking hebbend op toerekenbaar tekortschieten van de advocaat, kunnen de declaraties slechts voorwaardelijk worden begroot.

2. De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat het in casu ging om een reeks bewerkelijke en deels langdurige zaken. Reeds tijdens de behandeling op 13 juli 2000, welke uiteindelijk heeft geleid tot meergemelde dadingovereenkomst, is vastgesteld dat het onmogelijk is alle declaraties in detail te beoordelen. Als toen is, gelet op het verweer, overeengekomen als bovenvermeld.

De Raad van Toezicht meent dat de toen ingenomen uitgangspunten in redelijkheid tegemoet komen aan de toen en nadien door de heer W. geuite bezwaren. Hoewel niet is komen vast te staan dat mrs. X en Y teveel uren zouden hebben gedeclareerd, overigens is het spoeduurtarief niet tussen partijen overeengekomen, is de Raad van Toezicht van oordeel dat de uitgangspunten van de dadingovereenkomst op het totaalpakket van de declaraties dient te worden toegepast. De Raad van Toezicht is van oordeel dat de thans nog bij de heer W. bestaande verlangens om te worden gecompenseerd voor rentederving en advocaatkosten niet passen binnen het kader van deze begrotingsprocedure.

III. Beslissing

De Raad van Toezicht begroot het totaal van de declaraties als ten deze bedoeld op:

- honorarium *f* 26.318,76

17,5% BTW *f* 4.605,78

onbelaste verschotten *f* 2.929,53

f 33.854,07

Verstaat dat per ultimo juni 1998 het tegoed van de heer W. in depot bij mr. X *f* 46.547,60 bedroeg. Stelt vast dat het saldotegoed ten gunste van de heer W. ad *f* 12.693,53 (...) door mr. X is voldaan aan de heer W."

18. De Deken schreef vervolgens bij brief van 9 oktober 2003 aan verzoekers raadsman onder andere:

"De Nationale ombudsman zond mij uw klacht van 30 juli jl. door ter afhandeling als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Awb. Uit uw klachtbrief lees ik, dat uw klacht zich tevens uitstrekt tot de voltallige Raad van Toezicht.

Zonder inhoudelijk op de klacht in te gaan wil ik in ieder geval vaststellen, dat uw brief van 26 juni jl. door mij is beantwoord d.d. 1 juli jl., waarop u d.d. 4 juli jl. weer heeft gereageerd. Ik geef direct toe, dat ik niet en detail ben ingegaan op de klacht punten van uw cliënt, het leek mij meer opportuun er voor te zorgen dat omgaand een begrotingsbeslissing zou afkomen. Deze is d.d. 20 augustus door de Raad vastgesteld en door de secretaris toegezonden. Ik heb u in mijn brief van 1 juli reeds toegegeven dat de procedure in zijn geheel te lang heeft geduurd maar dat de oorzaak daarvan toch ook deels bij uw cliënt gezocht kan worden.

Ik wil daaraan bij dezen toevoegen dat het mij spijt niet en detail op de klachten te hebben gereageerd, ik meen ter verschoning te mogen aanvoeren dat toch wel onverwijld de begrotingsbeslissing is afgekomen.

Mag ik uw cliënt in overweging geven op grond van het bovenstaande zijn klacht te heroverwegen en mij te laten weten in hoeverre hij deze tegen mij en/of de Raad wenst te handhaven?

Ingeval u gebruik wenst te maken van de gelegenheid te worden gehoord verzoek ik u mij, ingeval de klacht wordt gehandhaafd, opgave te doen van de verhinderdata in oktober en november 2003."

19. Verzoekers raadsman reageerde bij brief van 21 oktober 2003 op het door de Deken gedane verzoek. In die brief schreef de raadsman onder meer:

"Uw brief van 9 oktober 2003 heeft mij al evenzeer verbaasd als uw vorige brieven. Zo schrijft u dat mijn brief van 26 juni jl. door u zou zijn beantwoord middels uw brief van 1 juli jl. Echter in uw brief van 1 juli jl. gaat u in het geheel niet in op de klachten en vragen, die ik in mijn brief van 26 juni jl. aan de orde heb gesteld. Dus nóch in detail en nóch in grote lijnen. U kondigt in die brief ook niet aan dat u dat nog zult gaan doen en zulks is tot op heden dan ook niet gebeurd.

Uw mededeling dat de oorzaak van de lange duur van de begrotingsprocedure deels bij de heer W. gezocht moet worden wordt door u niet onderbouwd en daarvoor trof ik in het dossier ook geen basis aan. Los daarvan is duidelijk dat de klachten van de heer W. ook op andere punten betrekking hebben.

Uw excuus dat het u meer opportuun leek ervoor te zorgen dat omgaand een begrotingsbeslissing zou komen, miskent naar mijn gevoel, dat het geen kwestie zou moeten zijn van óf óf, maar van én én: niets had zich ertegen verzet dat u én had gezorgd voor de reeds jarenlang verzochte begrotingsbeslissing én voor een behoorlijke beantwoording van de klachtbrief d.d. 26 juni jl.

Tenslotte uw verweer dat u er toch wel voor heeft gezorgd dat er onverwijld een begrotingsbeslissing is afgekomen. Echter de "beslissing ex art. 32 WTBZ" die de RvT mij op 10 september 2003 heeft toegestuurd kan mijns inziens geenszins als zodanig worden aangemerkt. In dat stuk wordt immers helemaal geen begroting uitgevoerd, maar slechts het standpunt ingenomen, dat de uitgangspunten van de indertijd door u voorgestelde, maar door partijen niet gevolgde dading zouden moeten worden gevolgd voor het totale pakket van alle declaraties tezamen.

Zoals u zonder twijfel bekend is, is voor begrotingsbeslissingen ingevolge de WTBZ een geheel andersoortige toetsing voorgeschreven. De WTBZ gaat ervan uit dat de advocaat een gespecificeerde staat van verrichtingen indient, welke verrichtingen dan stuk voor stuk op hun merites moeten worden beoordeeld, zulks ook nog aan de hand van het dossier. Ik verwijs u naar de duidelijke systematiek die is neergelegd in de artikelen 29 t/m 37 van de WTBZ.

Van een dergelijke beoordeling is dus in dit geval in het geheel geen sprake geweest. Ik voeg daaraan toe dat Uw Raad van Toezicht zichzelf reeds lang geleden opzettelijk buiten staat heeft gesteld die wettelijke toetsing uit te voeren. Immers heeft de Raad op het verzoek van de heer W. om de achterliggende dossiers te mogen inkijken, gereageerd met een weigering, gepaard aan het onverwijld en in zijn totaliteit terugsturen van deze dossiers aan mr X (...).

De heer W. acht het een treurige zaak dat naar aanleiding van zijn serieuze klachten over de ten deze door hem ondervonden onwil en onverschilligheid, een en ander ook nog eens culmineert in een "begrotingsbeschikking", die geen enkele grondslag heeft in de wettelijke bepalingen.

Wanneer desalniettemin de onderhavige beslissing toch mocht zijn aan te merken als een echte beslissing in de zin van de WTBZ, dan klemmt temeer de vraag waarom de RvT dan niet meteen na indiening van de begrotingsverzoeken op 11 december 2000 (...) daarmee is afgekomen. Wanneer de RvT toch de dossiers niet wil raadplegen en toch niet van belang vindt hetgeen partijen over en weer aanvoeren, is er extra reden om daarmee niet nog eens jarenlang te wachten.

Bij deze wenst mijn cliënt dan ook de reeds ingediende klacht uit te breiden als volgt:

het ten langen leste ook niet afgeven van een begrotingsbeschikking aan de hand van de ingevolge de WTBZ te hanteren toetsingscriteria, maar in plaats daarvan volstaan met een ongevraagde opinie over een andere afwikkeling;

voor het geval een beschikking als de onderhavige wél zou kunnen worden aangemerkt als een begrotingsbeschikking in de zin van de WTBZ: het jarenlang ophouden van de kwestie met onnutte correspondentie en onnut uitstel, terwijl zo'n beschikking ook in de beginfase had kunnen worden afgegeven.

Ik verzoek u ook over deze klachtonderdelen uw standpunt kenbaar te maken.

De eerdere klachten worden onverkort gehandhaafd. Voor intrekking acht mijn cliënt temeer geen reden aanwezig, nu u hem geen enkele behoorlijke genoegdoening biedt, laat staan vergoeding van zijn schade (renteschade en kosten van juridische bijstand alsmede de gevolgen van het niet op de wettelijke merites vaststellen van de onderhavige declaraties).

Met betrekking tot uw verzoek om opgave van verhinderdata deel ik u mede dat mijn cliënt meent dat zijn bezwaren reeds genoegzaam in de correspondentie vastliggen en dat er geen noodzaak is om een en ander nog eens mondeling in Leeuwarden toe te lichten. Mijn cliënt ziet derhalve, voor zover nodig, af van zijn recht om persoonlijk gehoord te worden."

20. De Deken van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden schreef ten slotte bij brief van 24 november 2003 aan verzoeker onder meer:

"Ik heb het dossier doorgenomen en kan als volgt op uw klacht, waarvan de onderdelen in de brief van de Ombudsman onweersproken zijn samengevat, reageren:

(...)

De klachten.

Onderdeel 1

De strekking van dit onderdeel is mij niet duidelijk. Mr. X heeft op 12 december 2000 om begroting van zijn declaraties verzocht. De begrotingsprocedure is bedoeld ter vaststelling van betwiste declaraties; daarmee is in beginsel het belang van de advocaat gemoeid. Waarom ik de advocaat zou hebben moeten aansporen is mij niet duidelijk.

Onderdeel 2

Inderdaad heeft de procedure in de in sub 4 bedoelde periode stil gelegen. Binnen de Raad is sprake van een periodieke voortgangscntrole. De onderhavige zaak stond bekend als lastig en omvangrijk. Daarnaast heeft u, noch mr. S., in die periode gerappelleerd, terwijl ik, na het eerste rappel van mr. S., de zaak direct aan mij heb getrokken en zelfs binnen redelijke termijn afgedaan.

Onderdeel 3

Hier raakt u de inhoudelijke kant van de zaak. Daartoe is deze klachtprocedure niet de geëigende weg. Wel wil ik opmerken dat het mijn discretionaire bevoegdheid is om uitgangspunten in te nemen, welke mij geraden voorkomen.

Onderdeel 4

Het door mij onder sub 5 beschreven schikkingsvoorstel is door mr. X geaccepteerd. Hij heeft ook conform betaald! U bent degene geweest die het voorstel heeft afgewezen.

Onderdeel 5

Dit onderdeel is feitelijk onjuist. Alle brieven van u zijn netjes beantwoord, terwijl de bemiddelingsfase heeft gelopen van eind februari 2003 tot begin mei 2003, hetgeen niet als lang valt te kwalificeren.

Onderdeel 6

De brief van 26 juni 2003 is beantwoord bij mijn brief van 1 juli 2003. Het feit dat mr. S. kennelijk niet tevreden is met de beantwoording van zijn brief kan niet leiden tot een klacht.

Samenvattend.

Zoals reeds eerder onder spijtbetuiging is geconstateerd, heeft de begrotingsprocedure vertraging opgelopen. Er is tot tweemaal toe gepoogd te schikken, terwijl de facto gedurende een jaar geen activiteit heeft plaatsgevonden, ook niet van uw zijde.

Ik wijs uw klacht mitsdien in al zijn onderdelen van de hand."

B. Standpunt verzoeker

Het standpunt van verzoeker staat samengevat weergegeven onder Klacht en hierboven onder A.11 en A.19.

C. Standpunt Raad van Toezicht

1. Onder verwijzing naar zijn aan verzoeker gestuurde brief van 24 november 2003 deelde de deken van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden bij brief van 23 april 2004 aan de Nationale ombudsman mee:

"...Ik heb erkend dat de zaak in de periode van eind januari 2002 tot eind februari 2003 zonder direct plausibele reden heeft stilgelegen, overigens kennelijk met de stilzwijgende instemming van de heer W., althans hij heeft in die periode niet gereageerd. Voor het overige zijn de verwijten aangaande de wijze van afhandeling feitelijk niet onderbouwd, terwijl de inhoudelijke verwijten hier niet aan de orde zijn..."

2. Nadat de Nationale ombudsman de Raad van Toezicht erop had gewezen dat de klacht die hij in onderzoek had genomen niet gelijk was aan die waarop de brief van de deken van 24 november 2003 betrekking had, schreef de Raad van Toezicht de Nationale ombudsman onder meer:

"Ad 1.

Klager verwijt de deken dat hij in de periode van 19 juli 1999 t/m 11 december 2000 de advocaat onvoldoende zou hebben aangespoord zijn declaraties ter begroting in te dienen. Dit klachtonderdeel mist feitelijke grondslag, immers:

D.d. 13 juli 2000 is door bemiddeling van de deken een dading getroffen ter zake van de openstaande declaraties.

Bij vonnis van 21 augustus 2000 is door de president van de Rechtbank de vordering van W. tot restitutie van het onder mr. X opgebouwde depot afgewezen omdat de president vaststelt dat W. aan mr. X toestemming heeft gegeven tot verrekening met declaraties.

Ad 2.

Klager verwijt de deken dat hij in de periode van 11 december 2000 t/m 4 maart 2003 onvoldoende voortvarendheid zou hebben betracht. Hier zijn de volgende feiten van belang:

In de gewraakte periode bevat het dossier in totaal 45 brieven (gelijkelijk verdeeld over ontvangen/verzonden).

In de periode van 11 januari 2002 (...) tot 24 februari 2003 (...) gebeurt er niets.

Bij brief van 26 maart 2003 biedt de deken excuus aan voor deze inactieve periode.

Bij brief van 30 januari 2001, met afschrift aan mr. X, heeft mr. K. de ontvangst van de brief van 8 januari 2001 (...) bevestigd.

Bij brief van 11 januari 2002 heeft mr. K. aan de heer W. laten weten niet te kunnen aangeven wanneer de beslissing te verwachten is.

Ad 3.

Klager verwijt de deken dat hij niet zou hebben gereageerd op de brief van mr. S. d.d. 4 oktober 2002 en onjuist zou hebben gereageerd op de brief van 24 februari 2003. Hier zijn de volgende feiten van belang:

Bij brief van 21 oktober 2002 schrijft de deken aan mr. S. dat (...) hij, deken, er op zal toezien dat de kwestie binnen afzienbare tijd zal worden afgedaan.

De stelling in de brief van 24 februari 2003 van de deken, dat indertijd een dading werd getroffen is feitelijk juist.

De stellingen van klager missen mitsdien feitelijke grondslag.

Ad 4.

Klager verwijt de deken dat hij in de periode van 4 maart 2003 t/m 9 mei 2003 bemiddelingsvoorstellen heeft gedaan. Dit klachtonderdeel raakt aan de discretionaire bevoegdheid van de deken en blijft in deze procedure dus buiten de orde (...). Overigens is het schikkingsvoorstel van de deken door mr. X wel geaccepteerd.

Ad 5.

Hier verwijt klager de deken dat hij onvoldoende inhoudelijk zou hebben gereageerd op de brief van mr. S. d.d. 26 juni 2003. In de antwoordbrief van de deken van 1 juli 2003 erkent de deken dat de begrotingsprocedure niet echt wil vlotten, maar dat daaraan mede debet is het feit dat W. nog niet heeft geantwoord op de in de brief van de deken d.d. 9 mei 2003 gestelde vraag. De deken verzoekt mr. S. alsnog om dat antwoord. Voor zoveel mr. S. niet tevreden is met de inhoud van de reactie stuit die grief af op de discretionaire bevoegdheid van de deken.

Ad 6.

Hier beklagt de klager zich over de inhoudelijke kant van de begrotingsbeslissing d.d. 22 augustus 2003. Ook deze klacht springt af op de discretionaire bevoegdheid van de Raad

van Toezicht. Overigens heeft klager, voor zoveel de Raad weet, niet de vernietiging in rechte gevraagd van deze beslissing. Ook om die reden kan klager in dit onderdeel van de klacht niet ontvangen worden.

Samenvattend komt de Raad van Toezicht tot de volgende bevindingen.

Ad 1 Mist feitelijke grondslag.

Ad 2 Is voor wat betreft de periode 11 januari 2002 tot 24 februari 2003 terecht geuit. De deken heeft bij brief van 26 maart 2003 daarvoor zijn excuses aangeboden. Voor het overige mist deze klacht feitelijke grondslag.

Ad 3 Mist feitelijke grondslag.

Ad 4 Niet ontvankelijk

Ad 5 Mist feitelijke grondslag; deels niet ontvankelijk.

Ad 6 Niet ontvankelijk"

3. De Raad van Toezicht stuurde met de brief van 7 augustus 2004 een afschrift mee van een op 13 juli 2000 opgestelde en door verzoeker en diens raadsman mr. S., mr. X en de Dekan ondertekende dadingovereenkomst. Die dadingovereenkomst houdt onder meer in:

"Dadingovereenkomst

De ondergetekende:

W. te Zwolle, advocaat mr. S. en

Mr. X, advocaat te L.

Ter beslechting van hun geschil aangaande de declaraties verzonden in de periode zoals aangegeven in het overzicht van 26-3-1998 komen partijen overeen als volgt:

De verschotten in deze declaraties worden integraal erkend.

Het honorarium en de verschotten voor zoveel betrekking hebbend op mr. Y worden integraal door mr. X gecrediteerd.

Het honorarium voor zoveel betrekking hebbend op mr. X wordt voor 25% gecrediteerd.

Bovenstaande punten betreffen de 'strafzaak'.

M.b.t. de civiele declaraties van bedoelde periode wordt W. (...) 25% gecrediteerd voor wat betreft de gedeclareerde honoraria.

Partijen spreken af binnen 1 week na heden op basis van deze geschetste uitgangspunten tot een cijfermatig eindoordeel en verrekening te zullen komen.

Mr. X garandeert betaling van het resterende saldotegoed ten gunste van W. binnen 14 dagen na de gemaakte berekening.

Na betaling verlenen partijen elkaar over en weer finale kwijting t.z.v. het onderhavige geschil en de declaraties over de in de considerans vermelde periode."

4. Voorts stuurde de Raad van Toezicht met de brief van 7 augustus 2004 een afschrift mee van een brief die op 26 maart 2003 door de Deken is verstuurd naar verzoeker en mr. X. In die brief schreef de Deken onder meer:

"Allereerst mijn welgemeende excuses voor de lange duur van deze begrotingsbehandeling, de oorzaak is gelegen in de complexiteit van de zaak in combinatie met personele wisselingen binnen de Raad van Toezicht.

Ik heb mij in 2000 beziggehouden met de kwestie, er is toen tussen u beide overeengekomen zoals in de dadingsovereenkomst van 13 juli 2000 staat vermeld en waarvan de hoofdlijnen zijn:

creditering honorarium mr. Y

creditering 25% honorarium mr. X

integrale voldoening van de verschotten

Om voor mij onbekende redenen heeft u kennelijk nooit berekend waar dit op uitkomt (...), ik heb dat volgens bijlage voor u gedaan.

Gelet op hetgeen door u indertijd is overeengekomen, zie ik geen enkele reden, waarom een begrotingsbeslissing tot afwijkend resultaat zou moeten komen. Rente en kosten van rechtsbijstand vallen niet binnen de bevoegdheidsgrenzen van de begrotingsprocedure.

Uit de berekening volgt, dat in totaal door W. verschuldigd is fl. 34.398,61. Ik weet niet of mr. X in weerwil van het oordeel van de Raad van Discipline nog het bedrag van f 53.547,60 onder zich heeft, indien dat het geval is zou hij na compensatie f 19.148,99 (...) aan de heer W. hebben over te maken.

Het kan zijn, dat ik ergens iets gemist heb, om die reden geef ik u beiden nog 2 weken om te reageren, ik laat u wel reeds weten, dat uw reactie aan het door mij gekozen uitgangspunt niets zal veranderen. U mag mij uiteraard ook laten weten dat u akkoord gaat met mijn berekening. Zonodig volgt na bedoelde termijn een begrotingsbeslissing en zal de heer W. voor zijn vordering met rente en kosten zonodig de civiele rechter moeten benaderen, ingeval mr. X, onverhoopt niet binnen 2 weken zal hebben betaald."

D. Reactie verzoeker

1. Verzoekers (nieuwe) raadsman reageerde bij brief van 30 september 2004 op het standpunt van de Raad van Toezicht. In die brief schreef de raadsman onder meer:

"Ad 1: excessieve behandelingstermijnen

Dit klachtonderdeel heeft wèl feitelijke grondslag. Het verwijt is dat de Raad van Toezicht (RvT) in de periode vanaf 19 juli 1999 niet of nauwelijks, althans in volstrekt ontoereikende mate heeft aangespoord zijn declaraties ter begroting in te dienen, en voorts, nadat de begroting op 11 december 2000 werd ingediend, er onnodig en excessief lang over heeft gedaan om op 10 september 2003 tot een beslissing te komen. Die beslissing is overigens pas op 9 oktober 2003 afgegeven en nadat bij de Nationale Ombudsman op 30 juli 2003 een klacht tegen de handelwijze van de Raad van Toezicht werd ingediend.

De dading d.d. 13 juli 2000, waaraan wordt gerefereerd is niet totstandgekomen. De regeling is door de heer W. ondertekend onder het voorbehoud dat hij zich zouden kunnen verenigen over de cijfermatige uitwerking van het resultaat van de onderhandelingen. W. en (...) mr. X hebben zich niet over de cijfermatige uitwerking kunnen verenigen en dit vastgesteld in de brief van de advocaat van W. d.d. 3 oktober 2000 aan mr. X.

Dat is tussen mr. X en W. in confesso en de oorzaak dat mr. X - uiteindelijk - bij zijn brief van 11 december 2000 aan de RvT zijn declaraties ter begroting indiende. De RvT had dat al bij brief van 19 juli 1999 aan mr. X al van hem verlangd op grond van art. 32 Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken (WTBZ). In de periode vanaf 19 juli 1999 heeft de RvT c.q. de Deken niets of nauwelijks iets gedaan, althans volstrekt onvoldoende maatregelen genomen om mr. X aan te sporen de begrotingsprocedure mogelijk te maken. De Raad van Discipline heeft dat tijdens de behandeling van de klachten van W. tegen mr. X min of meer afgedwongen, getuige de overwegingen van haar beslissing van 30 maart 2001.

(...)

Kortom, noch de pogingen om te komen tot een minnelijke regeling van 13 juli 2000, noch het kort geding op die datum ontnemen de feitelijke grondslag van de klacht.

Ad 2: Geen voortvarendheid

De RvT erkent de juistheid van dit verwijt.

Ad 3: Niet-reageren en inadequaat reageren

De RvT c.q. de Deken wist, althans had moeten weten dat tussen W. en mr. X geen overeenstemming werd bereikt over de door de Deken beoogde minnelijke regeling. Immers, mr. X heeft op 11 december 2000 overeenkomstig zijn toezegging ten overstaan

van de Raad van Discipline (...) zijn declaraties ter begroting ingediend. Daar was geen reden voor in het geval tussen mr. X en W. een minnelijke regeling zou zijn bereikt. De RvT was van een en ander op de hoogte, getuige zijn op 18 december 2000 aan de Raad van Discipline gerichte brief. Bovendien is in 2001 ten overstaan van de RvT tussen partijen tevergeefs een (nieuwe) minnelijke regeling beproefd. De reactie bij de brief van 24 februari 2003 is inadequaat.

Een reactie bij brief van 21 oktober 2002 op de brief van mijn voormalig kantoorgenoot van 4 oktober 2002 is niet bekend en behoort niet tot het dossier. De RvT legt een kopie van die brief ook niet over. Zelfs al zou die brief zijn verzonden, dan nog geldt dat de Deken aan de - verondersteld - daarin gestelde toezegging niet tegemoet is gekomen. Mijn voormalig kantoorgenoot moest immers bij brief van 24 februari 2003 weer 'aan de bel trekken', omdat er niets gebeurde. Van het beloofde toezicht is niets gebleken.

Ad 4: onnodige vertraging door schikkingsvoorstellen

Zoals mijn voormalige kantoorgenoot al heeft opgemerkt waren de schikkingsvoorstellen telkens gebaseerd, althans borduurden voort op de uitgangspunten van de ten overstaan van de Deken besproken regeling van 13 juli 2000, terwijl de Deken wist, of had moeten weten dat het cijfermatige resultaat van een regeling op die uitgangspunten voor W. niet acceptabel is. De Deken had het standpunt daarover van W. moeten respecteren. Door dat niet te doen is de begrotingsprocedure onnodig vertraagd.

De voorgestelde 'discretionaire bevoegdheid' van de Deken gaat, voor zover die in dit geval zou bestaan, niet zover dat het hem is toegestaan een minnelijke regeling te blijven beproeven, terwijl de uitgangspunten daarvan - voor hem kenbaar - niet in overeenstemming zijn met de wil van - ten minste - één van de partijen.

Ad 5: onvoldoende inhoudelijk antwoord

De gestelde vraag uit de brief van 9 mei 2003, waaraan wordt gerefereerd, luidde of er volgens W. nog andere declaraties door mr. X verrekend zijn, dan die ter begroting aan de RvT zijn voorgelegd. Deze vraag is volstrekt irrelevant voor de begroting van de wél aan de RvT ter begroting voorgelegd declaraties, zodat het antwoord op die vraag geen invloed mag hebben op de voortgang van de begrotingsprocedure.

De brief van 1 juli 2003 is geen inhoudelijke reactie op de brief van mijn voormalig kantoorgenoot van 26 juni 2003. Op die brief is nooit inhoudelijk gereageerd, hetgeen in dit onderdeel de klacht is.

Ad 6: begrotingsbeslissing

De RvT voert een formeel verweer en meent dat zijn 'discretionaire' bevoegdheid zover gaat dat hij geheel naar eigen inzicht en willekeur de begrotingsprocedure mag inrichten

en dito beslissingen mag nemen, in dit geval heeft de RvT elementaire (rechts)beginselen geschonden.

Elke RvT heeft een Leidraad Begrotingsprocedure, althans zou een dergelijke leidraad moeten hebben in verband met de rechtszekerheid en de in het gemene recht verankerde recht op "fair trail". Ik citeer uit de Leidraad Begrotingsprocedure d.d. 19 mei 1995 van de Raad van Toezicht voor de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden, waar het gaat om de vereisten voor het starten van een begrotingsprocedure:

"Deze vereisten zijn:

correct en ondertekend verzoek om begroting

compleet en chronologisch geordend (proces)dossier

oorspronkelijke declaraties

kopie van de sommatiebrieven"

Het verwijt van W. is dat de RvT zonder een behoorlijke procedure te volgen en zonder enig serieus onderzoek in en naar de dossiers c.q. de door mr. X werkelijk doelmatig verrichte werkzaamheden de begrotingsbeslissing heeft afgegeven.

In plaats van op grond van art. 32 WTBZ zijn wettelijke taak uit te voeren heeft de RvT ongevraagd een interpretatie gegeven van wat in haar ogen de cijfermatige gevolgen zouden moeten zijn van de uitgangspunten van de pogingen om te komen tot een minnelijke regeling, die aangevangen zijn op 13 juli 2000. Daarmee is de RvT buiten haar bevoegdheid getreden. Dit blijkt uit zijn 'beslissing' van 10 september 2003 in samenhang gelezen met de brief van de Deken van 26 maart 2003.

De WTBZ kent heel andere criteria voor het begroten van advocatendeclaratie, dan de interpretatie van de cijfermatige uitwerking van de uitgangspunten van de dading zoals die ten overstaan van en op initiatief van de Deken op 13 juli 2000 is beproefd. Verwezen wordt naar onder meer de artt. 30, 31 en 34 eerste lid WTBZ. Er is dus geen sprake van dat de RvT geheel naar eigen inzicht en willekeur mag beslissen op begrotingsverzoeken. Het beroep op de 'discretionaire bevoegdheid' wordt andermaal tevergeefs en ten onrechte gedaan. Niet valt overigens in te zien waarom er voor een beoordeling door de Raad van Toezicht andere criteria als bedoeld in art. 35, lid 2 WTBZ gelden dan voor de 'regter'.

Ten slotte:

De reactie van de RvT van 7 juli 2004 geeft aanleiding tot de volgende opmerking.

De RvT reageert slechts summier op de 'klachtonderdelen' die samengevat zijn in de brief van de Nationale Ombudsman van 7 april 2004 en in korte termen van 'niet-ontvankelijk'

en 'geen feitelijke grondslag' zonder inhoudelijk in te gaan op de aan de klachten van W. ten grondslag liggende argumenten, weergegeven in de brieven van 26 juni 2003, 30 juli 2003 en 19 januari 2004.

Welke richtlijnen, leidraden en andere regels de RvT hanteert bij het begroten van advocatendeclaraties en in hoeverre hij bij de begroting van de declaraties van mr. X die voorschriften naast de wettelijke bepalingen heeft gehanteerd, blijft ongewis.

Niet denkbaar is dat, zoals de RvT heeft wél heeft vastgesteld het onmogelijk zou zijn alle declaraties in detail te beoordelen. Zoals uit art. 34 WTBZ blijkt gaat de beoordeling door de RvT uit van de door de advocaat opgestelde begroting waarop iedere post (salaris en verschot) behoorlijk is omschreven en het bedrag daarvan afzonderlijk is uitgedrukt. De RvT moet daarvan uitgaande in staat worden geacht iedere declaratie in detail te kunnen beoordelen. Met name omdat hij ook beschikt, althans zou moeten beschikken over een door de advocaat aangeleverd geordend en chronologisch dossier en de advocaat, zo er onduidelijkheid bestaat over een bepaalde post, om informatie daarover kan vragen of een nadere toelichting."

E. Reactie Raad van Toezicht

1. De Raad van Toezicht reageerde bij brief van 10 januari 2005 op hetgeen verzoekers raadsman naar voren had gebracht en op een aantal door de Nationale ombudsman gestelde vragen. In die brief schreef de Raad van Toezicht onder meer:

"1. De repliek van de heer W. bevat geen nieuwe aspecten, de Raad persisteert bij hetgeen reeds in het antwoord werd gesteld.

2. Op de uwerzijds geformuleerde vragen gaarne het volgende

De in de periode 19 juli 1999 tot 13 juli 2000 met mr X gevoerde correspondentie gaat hierbij in kopie. (...) Zoals u kunt lezen heeft de Deken voldoende gedaan in die periode, tot het indienen van een ambtshalve klacht tegen mr. X aan toe.

de brief van 8 januari 2001 is door de deken doorgezonden aan de begrotingsfunctionaris, dit is door de deken aan de heer W. bevestigd bij fax van 18 januari 2001, mr K. heeft die brief d.d. 30 januari 2001 doorgezonden aan mr X."

2. De Raad van Toezicht stuurde bij de brief van 10 januari 2005 afschriften mee van brieven die de Deken op 20 augustus 1999, 28 september 1999, 30 november 1999, 23 december 1999, 28 februari 2000, 17 maart 2000, 31 maart 2000 en 25 april 2000 aan mr. X heeft geschreven. In die brieven wordt door de Deken bij herhaling verzocht om indiening van de declaraties en vanaf de brief van 28 februari 2000 zelfs gedreigd met het ambtshalve indienen van een klacht bij de Raad van Discipline wegens het niet reageren op de verzoeken van de Deken.

3. Ook stuurde de Raad van Toezicht een afschrift mee van de brief die de Deken op 4 mei 2000 naar de Raad van Discipline heeft geschreven. In die brief wordt door de Deken ambtshalve geklaagd over het niet reageren van mr. X op de gedane verzoeken om informatie.

4. Verder stuurde de Raad van Toezicht een afschrift mee van de brief die de Raad van Toezicht op 30 januari 2001 aan mr. X heeft geschreven. Met die brief stuurt de Deken mr. X een afschrift van verzoekers brief van 8 januari 2001.

5. Ook stuurde de Raad van Toezicht een afschrift mee van de brief die de Deken op 21 oktober 2002 aan verzoekers raadsman heeft geschreven. IN die brief wordt door de Deken meegedeeld dat hij erop zal toezien dat de kwestie binnen afzienbare tijd zal worden afgedaan. De betreffende brief is overigens geadresseerd aan een postbus dat eindigt op nummer 3, terwijl de postbus van verzoekers raadsman eindigt op nummer 4.

6. Ten slotte stuurde de Raad van Toezicht een afschrift mee van de 'Richtlijn voor begroting van declaraties van advocaten in Burgerlijke Zaken, conform artikel 32 e.v. Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken' zoals vastgesteld door de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden in zijn vergadering op 1 oktober 1986 en laatstelijk gewijzigd op 23 november 2001 (zie Achtergrond, onder 5.).

Achtergrond

1. Gedragsregels 1992 van de Nederlandse Orde van Advocaten

"Regel 27

1. Maakt de cliënt tegen de ingediende declaratie bezwaar, dan is de advocaat verplicht de cliënt te wijzen op de ter zake bestaande regelingen.

(...)

3. Wanneer de cliënt een declaratie, die is verrekend met de door hem betaalde voorschotten, betwist in zodanige omvang dat gehele of gedeeltelijke restitutie van betaalde voorschotten wordt verlangd, is de advocaat verplicht, op verlangens van cliënt de declaratie ter begroting in te dienen. (...)"

2. Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken

"Artikel 32

Buiten de gevallen in het 2e lid van artikel 31 vermeld, geschiedt, in geval van verschil over het salaris, door den advocaat aan den cliënt berekend, de begroting door de raden van toezicht (...) in de hoofdplaats van het arrondissement waarin de advocaat woonachtig is

(...).

Artikel 33

1. Indien de advocaat met de begrooting van den raad van toezigt geen genoegen neemt, of de cliënt weigerachtig blijft het bedrag daarvan te voldoen, wordt het bedrag van het verschuldigde nader vastgesteld door den voorzitter van het collegie waar de zaak, waarin het salaris berekend is, gediend heeft, of door een der leden, daartoe door hem benoemd.

2. Indien de zaak voor geen regterlijk collegie is aanhangig geweest, geschiedt zulks door den voorzitter der regtbank van het arrondissement waarin de woonplaats van den advocaat is gevestigd, of door een der leden, daartoe door hem benoemd.

Artikel 34

1. De begrooting geschiedt op gezegelde rekeningen, waarop iedere post, zoo van salaris als verschot, behoorlijk is omschreven, en het bedrag daarvan afzonderlijk uitgedrukt, en waarop, naast de uitgetrokkene som, een wit vak is opengelaten.

2. Onder de rekening wordt gesteld: ter begrooting ingediend door, met onderteekening en dagteekening, zonder dat er eenige andere vorm, bij de indiening ter begrooting, in acht genomen behoeft te worden.

Artikel 35

1. De regter, door wien de begrooting geschiedt, is bevoegd de overlegging der justificatoire stukken te vorderen.

2. Hij slaat bij de begrooting acht op de omstandigheid, of de gemaakte kosten en verschotten en de gedeclareerde vacatien, naar den aard der zaak, nuttig, doelmatig of noodig kunnen geacht worden, of door den cliënt zijn verlangd, en wijzigt, roijeert of vermindert de zoodanige, welke daarbij geoordeeld worden overbodig te zijn, of de palen eener billijke gematigdheid te overschrijden, daarbij in aanmerking nemende het gewigt der zaak, en de moeilijkheid die zij mogt hebben opgeleverd."

3. Advocatenwet

"Artikel 26

De algemene raad en de raden van toezicht bevorderen een behoorlijke uitoefening der praktijk en zijn bevoegd tot het nemen van alle maatregelen, die daartoe kunnen bijdragen. Zij komen op voor de rechten en belangen en zien toe op de naleving van de plichten van de advocaten als zodanig en vervullen de taken die hun bij verordeningen zijn opgedragen.

(...)

Artikel 46

De advocaten zijn aan tuchtrechtspraak onderworpen ter zake van enig handelen of nalaten in strijd met de zorg die zij als advocaat behoren te betrachten ten opzichte van degenen wier belangen zij als zodanig behartigen of behoren te behartigen, ter zake van inbreuken op de verordeningen van de Nederlandse orde en ter zake van enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt. Deze tuchtrechtspraak wordt uitgeoefend in eerste aanleg door de raden van discipline en in hoger beroep, tevens in hoogste ressort, door het hof van discipline.

Artikel 46f

1. Indien de deken buiten het geval van een klacht op de hoogte is gebracht van bezwaren tegen een advocaat, kan hij deze ter kennis van de raad van discipline brengen. Hij stelt daarvan de advocaat tegen wie de bezwaren zijn gerezen schriftelijk op de hoogte."

4. Algemene wet bestuursrecht

"Artikel 9:1

1. Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan.

2. Een gedraging van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan.

(...)

Artikel 9:8

1. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien zij betrekking heeft op een gedraging:

- a. waarover reeds eerder een klacht is ingediend die met inachtneming van de artikelen 9:4 en volgende is behandeld;
- b. die langer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden;
- c. waartegen door de klager bezwaar gemaakt had kunnen worden,
- d. waartegen door de klager beroep kan worden ingesteld, tenzij die gedraging bestaat uit het niet tijdig nemen van een besluit, of beroep kon worden ingesteld;

e. die door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een administratieve rechter onderworpen is, dan wel onderworpen is geweest of,

f. zolang terzake daarvan een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is, dan wel indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en terzake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is.

2. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is.

3. Van het niet in behandeling nemen van de klacht wordt de klager zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het klaagschrift schriftelijk in kennis gesteld. Artikel 9:12, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing."

5. Richtlijn van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Leeuwarden voor begroting van declaraties van advocaten in Burgerlijke Zaken conform artikel 32 en verder van de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken

"1. In te dienen stukken

1.1 Aan de Raad dient te worden overgelegd:

- a. de te begroten declaratie;
- b. een duidelijke specificatie van de aard van de werkzaamheden, de daaraan bestede tijd en de data waarop die werkzaamheden zijn verricht;
- c. een overzicht van de daaraan bestede kosten.

1.2 De Raad vraagt desgeraden het complete dossier van de zaak op.

1.3 De specificatie dient aan te geven het aantal uren per kalenderjaar en het gehanteerde uurtarief alsmede welke eventuele aanpassingsfactoren zijn toegepast.

1.4 Indien de declaratie betreft een zaak welke bij verschillende rechterlijke colleges heeft gediend, dient een uitsplitsing te worden overgelegd welke werkzaamheden en kosten voor welke rechterlijke college zijn verricht c.q. gevallen.

2. Verdere procesgang

2.1 Na ontvangst van voormelde stukken zal de Raad de wederpartij uitnodigen schriftelijk binnen twee weken hierop te reageren, onder mededeling dat de Raad bij gebreke van

commentaar of van een deugdelijke betwisting kan besluiten de declaratie conform haar oorspronkelijke grootte te begroten.

2.2 Desgevraagd kan de Raad verlenging van voormelde termijn verlenen.

2.3 Normaliter zal aan partijen een re- en dupliek worden toegestaan tenzij de Raad zich na antwoord reeds voldoende geïnformeerd acht.

2.4 De Raad kan na bestudering van de zaak de advocaat en diens cliënt oproepen voor een mondelinge behandeling.

2.5 De Raad is bevoegd in elke instantie van de procedure aan de advocaat of diens cliënt schriftelijke nadere inlichtingen te vragen.

2.6 De Raad draagt er zorg voor dat van alle stukken die hij ontvangt aan partijen een afschrift wordt gezonden en deze in de gelegenheid worden gesteld hierop te reageren.

3. Bevoegdheid

3.1 De Raad oordeelt uitsluitend over geschillen omtrent de omvang van de declaratie.

3.2 De Raad gaat na of de werkzaamheden daadwerkelijk zijn verricht en de in rekening gebrachte kosten daadwerkelijk zijn gemaakt, en beoordeelt de doelmatigheid daarvan.

3.3 De raad is niet bevoegd ingeval:

- a. van gehele of gedeeltelijke betwisting van de opdracht;
- b. een honorarium is overeengekomen onafhankelijk van de bestede tijd;
- c. van wanprestatieverweren.

4. Voorwaardelijk begroten

4.1 Indien de Raad oordeelt dat hij - hetzij na een daartoe strekkend verweer, hetzij ambtshalve - ten aanzien van het gehele geschil of een deel daarvan onbevoegd is, kan de Raad de declaratie voorwaardelijk begroten en wel onder de voorwaarde dat de begrotingsuitspraak niet onderwerp van de procedure ex artikel 33 WTBZ kan zijn, zolang het geschil waarover de Raad zich onbevoegd heeft verklaard niet middels een onherroepelijke uitspraak van de competente burgerlijke rechter of arbiter is beëindigd.

4.2 Bij een verzoek ex artikel 33 WTBZ tot nadere vaststelling van de declaratie dient de uitspraak - bedoeld in het laatste zinsdeel van artikel 4.1 - te worden overgelegd, vergezeld van een verklaring, door een bevoegde instantie afgegeven, waaruit blijkt dat geen rechtsmiddel tegen deze uitspraak nog openstaat.

5. Betaalde declaraties

Indien er tussentijds declaraties zijn betaald, dan worden deze in beginsel niet in de begroting meegenomen, dat wil zeggen dat de begroting zich in zo'n geval tot de onbetaald gebleven einddeclaratie beperkt. Deze regel geldt niet voor tussentijdse voorschotdeclaraties."